

การนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการและ
เจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอแลนสกา อำเภอแลนสกา
จังหวัดนครศรีธรรมราช

AN APPLICATION OF IDDHIPADA DHAMMA IN WORK PERFORMANCE
OF OFFICIALS IN LANSKA DISTRICT OFFICE, LANSKA DISTRICT,
NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

ธีรวัฒน์ เจริญผล

กัณตภณ หนูทองแก้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช

พระสุริยา สุริโย (คงคาไหว)

พระณัฐพงษ์ ญาณเมธี (ไกรเทพ)

พระมหาศกดิ์ดีดา สิริเมธี (หารเทศ)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ที่ว่าการอำเภอแลนสกา อำเภอแลนสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) เพื่อเปรียบเทียบการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอแลนสกา อำเภอแลนสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอแลนสกา อำเภอแลนสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอแลนสกา อำเภอแลนสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 259 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเคร์ซซีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 155 วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test ค่า F-test และทดสอบความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยรายคู่โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัยพบว่า

1) ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ มีการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานที่ว่าการอำเภอแลนสกา อำเภอแลนสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย พบว่า ด้านฉันทะ ความพอใจในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านวิมังสา การใช้ปัญญาพิจารณาหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน ส่วนด้านวิริยะ ความเพียรในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดตามลำดับ เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และรายได้ต่อเดือน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2) ผลการเปรียบเทียบ การนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ที่ว่าการอำเภอแลนสกา อำเภอแลนสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน โดยรวมพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานที่ว่าการอำเภอแลนสกา อำเภอแลนสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ ด้านวิริยะ ความเพียรในการปฏิบัติงาน คือ ปริมาณงานมากเกินไปจนไม่สามารถดำเนินการได้ทันตามกำหนดระยะเวลา ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ได้แก่ ด้านวิริยะ ความเพียรในการปฏิบัติงาน คือ การมอบหมายหน้าที่ให้ทั่วถึงทุกภาคส่วนทั้งท้องถิ่นและท้องที่

คำสำคัญ: อิทธิบาทธรรม , ข้าราชการ, อำเภอแลนสกา

Abstract

The objectives of this thematic paper were as follows. 1) To study an application of Iddhipada Dhamma in work performance of officers in Lansaka district office, Lansaka district, Nakhon Si Thammarat province. 2) To compare an application of Iddhipada Dhamma in work performance of officers in Lansaka district office, Lansaka district, Nakhon Si Thammarat province in terms of sexes, ages, degrees of education, marital statuses and monthly incomes as differently. 3) To study on suggestion for the problem and resolution on an application of Iddhipada Dhamma in work performance of officers in Lansaka district office, Lansaka district, Nakhon Si Thammarat province. The population were composed of officers and staffs in Lansaka district office, Lansaka district, Nakhon Si Thammarat province, There are about 259 persons, sample size with Krejcie and

morgan's table measurement, the samples were about 155 persons, simple random sampling was used by lotto, the instrument for data collection was questionnaire, the statistics were analyzed as follows; frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and LSD method.

The findings were as follows.

1) The application of Iddhipada Dhamma in work performance of officians in Lansaka district office, Lansaka district, Nakhon Si Thammarat province by overview for four aspects were at more level when comsidered in each aspect found that the aspect of Chanda was the highest mean and followed up the aspect of Vimansa and the aspect of Viriya was the lowest mean respectively, when classified in terms of sexes, ages, degrees of education, statuses and monthly incomes found that there were at more level.

2) The comparative result on application of Iddhipada Dhamma in work performance of officians in Lansaka district office, Lansaka district, Nakhon Si Thammarat province in terms of sexes, ages, degrees of education, statuses, and monthly incomes found that there were not different as statistically significance at .05 by including.

3) The suggestion on problem and resolution on application of Iddhipada Dhamma in work performance of officians in Lansaka district office, Lansaka district, Nakhon Si Thammarat province found that the aspect of Viriya (Effort) was the highest frequency i.e. lots of works as a result, they could not make it success in time table. The resolution found that the aspect of Viriya (Effort) was the highest frequency i.e. there should assign work eighter local or sub-local.

Keywords: iddhipada dhamma, performance, lansaka district

บทนำ

ที่ว่าการอำเภอ ซึ่งถือว่าเป็นองค์กรที่มีขนาดใหญ่ระดับประเทศ มีหน้าที่คอยดูแลความทุกข์และความสุขของประชาชน ความปลอดภัยของประชาชน การดูแลให้ประชาชนอยู่ในกรอบของกฎหมาย และต้องเป็นแบบอย่างที่ดีของประชาชน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอ จะต้องมืหลักปฏิบัติไปในทางที่ถูกต้องเพื่อให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน และการดำรงชีวิต เป็นแบบอย่างที่ดีต่อสายตาประชาชน

และในฐานะที่ประเทศไทยเป็นเมืองพุทธ จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการนำหลักธรรม คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวในการปฏิบัติงานให้ไปสู่ความสำเร็จในชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งธรรมที่องค์สัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ว่า ถ้าใครปฏิบัติก็จะประสบความสำเร็จ หลักธรรมนั้นก็คือ “หลักอิทธิบาท 4” หรือ “หลักอิทธิบาทธรรม” ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อผลสำเร็จในหน้าที่การงาน อันประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 4 ขั้นตอนที่ต้องเนื่องหนุนเสริมกันจะขาดข้อใดข้อหนึ่งไม่ได้ ด้วยว่ามันเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงกันทั้ง 4 ข้อ จึงจะทำให้เราประสบผลสำเร็จในชีวิตและการงานได้ตามความมุ่งหวัง ได้แก่ 1) ฉันทะ หมายถึงความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น คือ ความรักความพอใจงานในตำแหน่งที่ทำ 2) วิริยะ หมายถึงความพากเพียรในสิ่งนั้น คือ ความพากเพียรในงานที่ทำ หมายถึง การกระทำที่ติดต่อ ไม่ขาดตอน 3) จิตตะ หมายถึง ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น คือ ความจดจ่อในงานที่ทำ หมายถึง ความไม่ทอดทิ้งสิ่งนั้นไปจากความรู้สึกของตัว ทำสิ่งที่เป็นวัตถุประสงค์นั้นให้เด่นชัด อยู่ในใจเสมอ 4) วิมังสา หมายถึง ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น คือ ความสอดส่องในงานที่ทำ หมายถึง ความสอดส่องในเหตุและผล แห่งความสำเร็จ เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ให้ลึกซึ้งยิ่งๆ ขึ้นไปตลอดเวลา คำนี้รวมความหมายของคำว่า ปัญญา ไว้อย่างเต็มที (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), 2538)

ในปัจจุบันมีปัญหาอยู่มากมายในที่ว่า การอำเภอก่อทำให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ขาดแรงจูงใจใฝ่ผลสัมฤทธิ์ ตั้งแต่สวัสดิการ งบประมาณในการปฏิบัติหน้าที่ ความก้าวหน้าในชีวิต และมีข้าราชการบางกลุ่มที่ไม่ค่อยพอใจ และไม่มีความรักในภารกิจที่ได้รับมอบหมายทำให้ขาดความเพียรพยายามในการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงขาดความใส่ใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ นี่เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ส่วนนี้ไม่ประสบผลสำเร็จในหน้าที่การงาน

การนำหลักธรรมที่จะนำมาซึ่งความสำเร็จในการทำงาน ตามคำสอนของพระพุทธองค์ คือหลักธรรมที่เน้นถึงความพร้อมด้วยความสำเร็จสมประสงค์ “อิทธิบาท” ซึ่งเป็นหลักแห่งความสำเร็จอันประกอบด้วยหลักปฏิบัติ 4 ประการ ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา กล่าวคือ ผู้ปฏิบัติงานต้องสร้างกลไกในการปฏิบัติงานในองค์กรให้มีความรักความพอใจงานในหน้าที่และภารกิจที่ได้รับมอบหมาย (ฉันทะ) เพราะเมื่อเกิดความรักในงานที่ปฏิบัติแล้วจะทำให้อยากได้ผลงานที่ดีที่สุดสร้างให้คนในองค์กรมีความขยันหมั่นเพียรไม่ทอดทิ้ง (วิริยะ) มองเห็นงานเป็นสิ่งที่ท้าทายสร้างให้คนมีจิตสำนึกที่จะอุทิศตัวให้งานมีใจจดจ่อในงาน (จิตตะ) ซึ่งเมื่อมีความแน่วแน่งในงานแล้วจะทำให้เกิดสมาธิไม่วอกแวกและควรกระตุ้นให้ค้นหาแนวทางใหม่เพื่อที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขงานเดิมโดยการใช้สติปัญญาที่มีอยู่นั้นก็คือ “การตรวจสอบคุณภาพประสิทธิภาพของงาน” (วิมังสา) โดยสรุปของอิทธิบาท 4 คือการรักงาน ใฝ่ในงาน และการทำงานด้วยปัญญา ดังนั้นการปฏิบัติงานที่ดีต้องมีหลักธรรมเป็นพื้นฐานและต้องมีหลักธรรมที่ใช้พัฒนาจิตใจเพื่อความก้าวหน้าในการทำงาน (พูนสุข ภูสุข, 2555)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้หนึ่งที่ปฏิบัติงานอยู่ในที่ว่าการอำเภอ จึงตระหนักถึงความสำเร็จของการนำหลักอิทธิบาทธรรม ไปใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอแลานสกาในด้านต่าง ๆ เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งเป็นข้อเด่นและข้อด้อยและระดับการนำหลักอิทธิบาทธรรม ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอแลานสกา อำเภอแลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช อันจะสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอแลานสกาอำเภอแลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช อีกทั้งยังสามารถนำผลที่พบไปใช้ส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอแลานสกาอำเภอแลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ที่ว่าการอำเภอแลานสกา อำเภอแลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอแลานสกา อำเภอแลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอแลานสกา อำเภอแลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ที่ว่าการอำเภอแลานสกา อำเภอแลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ประจำปี พ.ศ. 2559 จำนวน 259 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอแลานสกา อำเภอแลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ประจำปี พ.ศ. 2559 หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krefcie และ Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (สงศรี ชมภูวงศ์, 2554) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 155 คน

เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก (สงศรี ชมภูวงศ์, 2554) วิธีการคือนำรายชื่อข้าราชการเจ้าหน้าที่ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล ที่ปฏิบัติหน้าที่ที่ทำการปกครองอำเภอแลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราชตามทะเบียนประวัติซึ่งเป็นประชากรทั้งหมดมาตัดใส่กล่อง แล้วทำการจับรายชื่อประชากรทีละชื่อจนครบจำนวน 155 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้าง โดยทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มาเป็นแนวทางในการจัดทำแบบสอบถาม แบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นลักษณะคำถามแบบมีคำตอบให้เลือกตอบ (Check list) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการนำหลักอิทธิบาทธรรม ไปใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ที่ว่าการอำเภอแลนสกา อำเภอแลนสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ที่ว่าการอำเภอแลนสกา อำเภอแลนสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. กำหนดจุดมุ่งหมายและ/หรือกรอบการวิจัยในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลและการนำหลักอิทธิบาทธรรม ไปใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ที่ว่าการอำเภอแลนสกา อำเภอแลนสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เขียนนิยามปฏิบัติการ ให้ครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละลักษณะที่ต้องการวัด และสร้างข้อคำถามตามที่ได้นิยามไว้
4. นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป และได้ค่าสอดคล้องเท่ากับ 1
5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ที่ว่าการอำเภอแลนสกา อำเภอแลนสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.947
6. นำแบบสอบถามที่ได้จากการ (tryout) แล้วมาจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำหนังสือแนะนำตัวและขออนุญาตเก็บข้อมูลจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสคราช ไปมอบให้นายอำเภออานสงกา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

2. นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากประชากรที่กำหนดไว้ โดยวิธีแจกแบบสอบถามในวันประชุมประจำเดือน แบบสอบถามจำนวน 155 ชุด ด้วยตัวเอง เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนครบทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยทำการตรวจสอบเพื่อความสมบูรณ์ จึงนำไปกรอกข้อมูลลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลและดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency)

2. ศึกษาการนำหลักอิทธิบาทธรรม ไปใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ที่ว่าการอำเภออานสงกา อำเภออานสงกา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. ทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการนำหลักอิทธิบาทธรรม ไปใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ที่ว่าการอำเภออานสงกา อำเภออานสงกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว One-Way ANOVA เป็นการทดสอบค่า เอฟ (F-test) และเมื่อปรากฏว่า ค่า F มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยรายคู่ โดยใช้วิธี LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภออานสงกา อำเภออานสงกา จังหวัดนครศรีธรรมราช” พอสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

1) จำแนกตามเพศ พบว่า ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวนทั้งสิ้น 104 คน คิดเป็นร้อยละ 67.09 และเป็นเพศหญิงจำนวนทั้งสิ้น 51 คน คิดเป็นร้อยละ 32.91

2) จำแนกตามอายุ พบว่า ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุ 41-50 ปี จำนวนทั้งสิ้น 65 คน คิดเป็นร้อยละ 41.94 , อายุ 51 ปีจำนวนทั้งสิ้น 55 คน คิดเป็นร้อยละ 35.48 อายุ 30 - 40 ปี จำนวนทั้งสิ้น 29 คน คิดเป็นร้อยละ 18.71 และอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.87

3) จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวนทั้งสิ้น 106 คน คิดเป็นร้อยละ 68.39 และ ระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป จำนวนทั้งสิ้น 49 คน คิดเป็นร้อยละ 31.61

4) จำแนกตามสถานภาพ พบว่า ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรส มีจำนวนทั้งสิ้น 126 คน คิดเป็นร้อยละ 81.29 สถานภาพโสด จำนวนทั้งสิ้น 23 คน คิดเป็นร้อยละ 14.84 และสถานภาพหย่าร้างหรือหม้าย จำนวนทั้งสิ้น 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.87

5) จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีรายได้ต่อเดือน 10,001 - 15,000 บาท จำนวนทั้งสิ้น 109 คน คิดเป็นร้อยละ 70.32 รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวนทั้งสิ้น 22 คน คิดเป็นร้อยละ 14.19 รายได้ต่อเดือน 15,001 - 20,000 บาท จำนวนทั้งสิ้น 17 คน คิดเป็นร้อยละ 10.97 และรายได้ต่อเดือน 20,001 บาทขึ้นไป จำนวนทั้งสิ้น 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.52

2.ผลการเปรียบเทียบการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานที่ว่าการอำเภอหลานสกา อำเภอหลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน

1) ผลการเปรียบเทียบการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานที่ว่าการอำเภอหลานสกา อำเภอหลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช **ที่มีเพศต่างกัน** พบว่า ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่มีเพศต่างกันมีการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานที่ว่าการอำเภอหลานสกา อำเภอหลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ผลการเปรียบเทียบการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานที่ว่าการอำเภอหลานสกา อำเภอหลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช**ที่มีอายุต่างกัน** พบว่า ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่มีอายุต่างกันมีการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานที่ว่าการอำเภอหลานสกา อำเภอหลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ผลการเปรียบเทียบการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานที่ว่าการอำเภอหลานสกา อำเภอหลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช **ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน** พบว่า ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการ

ปฏิบัติงานที่ว่าการอำเภอหลานสกา อำเภอหลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ผลการเปรียบเทียบการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานที่ว่าการ อำเภอหลานสกา อำเภอหลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีสถานภาพต่างกัน พบว่า ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ที่มีสถานภาพต่างกันมีการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการ ปฏิบัติงานที่ว่าการอำเภอหลานสกา อำเภอหลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5) ผลการเปรียบเทียบการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานที่ว่าการ อำเภอหลานสกา อำเภอหลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน พบว่า ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการ ปฏิบัติงานที่ว่าการอำเภอหลานสกา อำเภอหลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมการนำหลักอิทธิ บาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานที่ว่าการอำเภอหลานสกา อำเภอหลานสกา จังหวัด นครศรีธรรมราช

ข้อเสนอแนะดังนี้

1) ด้านฉันทะ ความพอใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ไม่พอใจและไม่เข้าใจในงานที่ ปฏิบัติอย่างเพียงพอผลตอบรับที่ได้ไม่เป็นที่ประทับใจหรือพอใจของส่วนร่วม

2) ด้านวิริยะ ความเพียรในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ปริมาณงานมากเกินไปจนไม่ สามารถดำเนินการได้ทันตามกำหนดระยะเวลา

3) ด้านจิตตะ การเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ไม่มีความกระตือรือร้นในการ ทำงานเริ่มเบื่อและล้ากับภาระงานที่มากเกินไปขาดความรู้ความเข้าใจในหน้าที่หรือบทบาท ของตนเอง

4) ด้านวิมังสา การใช้ปัญญาพิจารณาหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ไม่มี ความรอบคอบ ไม่ชอบใช้ความคิดหรือใช้เหตุผล

ผู้สูงอายุได้เสนอแนะแนวทางแก้ไข ดังนี้

1) ด้านฉันทะ ความพอใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ชี้แจงเหตุและผลในการปฏิบัติ หน้าที่ของตนจัดอบรมและพัฒนาศักยภาพข้าราชการและเจ้าหน้าที่

2) ด้านวิริยะ ความเพียรในการปฏิบัติงาน ได้แก่ มอบหมายหน้าที่ให้ทั่วถึงทุก ภาคส่วนทั้งท้องถิ่นและท้องที่ ลดขั้นตอนการทำงานในส่วนที่สามารถทำได้

3) **ด้านจิตตะ การเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน** ได้แก่ สร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับข้าราชการและเจ้าหน้าที่ จัดอบรมสัมมนาศึกษาดูงานเพื่อกระตุ้นการทำงานจัดพี่เลี้ยงในด้านต่าง ๆ หรือแต่ละหน่วยเพื่อให้คำปรึกษา

4) **ด้านวิมังสา การใช้ปัญญาพิจารณาหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน** ได้แก่ ส่งเสริมให้เห็นถึงผลของกระทำในอำนาจหน้าที่ที่จะตามมาทั้งในทางบวกและทางลบ จากการไม่รอบคอบ

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ว่าการอำเภอหลานสกา อำเภอหลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช” ดังนี้

ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ว่าการอำเภอหลานสกา อำเภอหลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้ง 4 ด้าน มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า อิทธิบาทเป็นหลักการทำงานของพระพุทธเจ้าเป็นหลักที่นำพระองค์ให้บรรลุความสำเร็จได้แล้วอย่างงดงามทั้งในการศึกษาและปฏิบัติงานทางโลก ทั้งในการค้นคว้าหาโมกขธรรมอันละเอียดลึกซึ้ง ทั้งในการเผยแพร่ศาสนาแก่ชาวโลกจนมีผู้ยอมรับนับถืออย่างกว้างขวาง ดังนั้นหลักอิทธิบาทธรรมจึงเป็นหลักธรรมขั้นต้นที่ควรแก่การยึดถือปฏิบัติไม่ว่าจะเป็นข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลทั่วไป ซึ่งเป็นหลักธรรมที่นำมาซึ่งความประสบผลสำเร็จในการทำงานและการดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนายไพบูลย์ตั้งใจ ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานตามหลักอิทธิบาท4กรณีศึกษาบริษัทแอมพาสอินดัสตรีจำกัดอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าพนักงานบริษัทแอมพาสอินดัสตรีจำกัดอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรปราการมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท4ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในด้านจิตตะ (การเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน) ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) การเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทแอมพาสอินดัสตรีจำกัดอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรปราการตามหลักอิทธิบาท4จำแนกตามเพศอายุระดับการศึกษารายได้ฝ่ายที่สังกัดและประสบการณ์ทำงานพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีผลทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทแอมพาสอินดัสตรีจำกัดอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรปราการตามหลักอิทธิบาท4ไม่แตกต่างกันจึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้แก่รายได้ยังไม่เพียงพอสภาพแวดล้อมยังไม่ค่อยสะอาดสวัสดิการยังไม่ครอบคลุมเทคโนโลยี

ในด้านงานเอกสารยังไม่ดีพอสถานที่จอดรถน้อยและยังต้องเสียค่าที่จอดรถค่าเช่าด้านเอกสารการให้คำปรึกษากับลูกค้ายังไม่ดีเท่าที่ควรและเจ้าหน้าที่ยังไม่เพียงพอ

ด้านฉันทะ ความพอใจในการปฏิบัติงาน ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ มีการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานที่ว่า การอำเภอลานสกา อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราชด้านฉันทะ ความพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความต้องการที่จะทำใ้ใจรักจะทำงานนั้นอยู่เสมอและปรารถนาจะทำให้ได้ผลดียิ่งๆขึ้นไป รักงานของตน ชอบงานของตน ความมีใจรักในสิ่งที่ทำและพอใจใ้รักในจุดหมายที่ทำนั้น อยากทำงานนั้นๆ ให้สำเร็จ อยากให้งานนั้นหรือสิ่งนั้นบรรลุถึงจุดหมายหรืออยากให้ภาวะดีงามเต็มเปี่ยมสมบูรณ์ของสิ่งนั้นๆ ของงานนั้นเกิดมีเป็นจริงขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของนิพนธ์ โอภาษี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยถั่วเหนือ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน ตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยถั่วเหนือ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือด้านฉันทะ ด้านวิริยะ ด้านจิตตะ และด้านวิมังสา พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยถั่วเหนือ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยถั่วเหนือ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยถั่วเหนือ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยถั่วเหนือ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าส่วนใหญ่เกิดจากผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลใช้อำนาจหน้าที่ตัดสินใจฝ่ายเดียวและไม่นำข้อมูลปัญหาของท้องถิ่นมาจัดทำฐานข้อมูลเพื่อจัดทำแผนและขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน (นิพนธ์ โอภาษี, 2557)

ด้านวิริยะ ความเพียรในการปฏิบัติงาน ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ มีการใช้ต่อหลักผลในการปฏิบัติงานที่ว่า การอำเภอลานสกา อำเภอลานสกาจังหวัดนครศรีธรรมราชด้านวิริยะ ความเพียรในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ว่า การอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความขยันหมั่นปฏิบัติงาน ด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระไม่ทอดถอนใจ ไม่ทอดทิ้งภารกิจนั้น ๆ เสียในระหว่างทำงานที่ตนจะต้องทำงานด้วยความเอาใจจริงเอาใจ มุ่งความสำเร็จของงานเหล่านั้นเป็น

เป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของนายไพบูลย์ ตั้งใจ ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานตามหลักอิทธิบาท 4 กรณีศึกษาบริษัทแอมพาส อินดัสตรีจำกัดอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรปราการโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าพนักงานบริษัทแอมพาสอินดัสตรีจำกัดอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรปราการมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท 4 ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในด้านจิตตะ (การเอาใจใส่ฝึกฝนในการปฏิบัติงาน) ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน)

ด้านจิตตะ การเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่มีการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานที่ว่าการอำเภอลานสกา อำเภอลานสกาจังหวัดนครศรีธรรมราชด้านจิตตะ การเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน โดยรวม มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความรับผิดชอบหน้าที่ มีความคิดถึงงาน ความคิดจดจ่อ หรือเอาใจใส่ฝึกฝน ความมีจิตผูกพัน จดจ่อ เผื่อคิดเรื่องนั้น ใจอยู่กับงานนั้น ไปปล่อยไม่ห่างไปไหน ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำสิ่งนั้นด้วยความคิด การเอาใจใส่กับงานที่ทำ ไม่ทอดธุระ ไม่ทำอะไรทิ้งๆ ขว้างๆ การกำจัดเสียซึ่งความเลินเล่อทอดธุระในหน้าที่ของตน การเอาจิตฝึกฝนไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไป ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของเบญจวรรณ นครพัฒน์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ การนำหลักอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ” ผลการศึกษาพบว่า การนำหลักอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านฉันทะ ความพอใจรักใคร่ ด้านวิริยะ ความเพียรพยายาม ด้านจิตตะ การเอาใจใส่ฝึกฝน ด้านวิมังสา มีปัญหาพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผล อยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการเปรียบเทียบการนำหลักอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพและรายได้/เดือน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ด้านวิมังสา การใช้ปัญญาพิจารณาหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่มีการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานที่ว่าการอำเภอลานสกา อำเภอลานสกาจังหวัดนครศรีธรรมราชด้านวิมังสา การใช้ปัญญาพิจารณาหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอลานสกา มีการใช้ปัญญาพิจารณาหรือคิดค้นหาเหตุผลในงานที่ทำ หรือหาวิธีการที่จะทำให้การทำงานนั้นได้ผลยิ่งขึ้นและไม่ให้ผิดอุปสรรคของความสำเร็จในการทำงานนอกเหนือจากความเบื่อหน่าย ความเกียจคร้านและความทอดธุระแล้ว ยังมีอยู่อีกอย่างหนึ่งคือ ความง้อเขลา รู้เท่าไม่ถึงการณ์ กำจัดอุปสรรคในการทำงาน เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงสอดคล้องกับงานวิจัยของสุกิจ มลสวัสดิ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ การปฏิบัติตามหลักอิทธิบาท 4 ในการศึกษาของนักเรียน

โรงเรียนพระบรมธาตุพิทักษ์วิทยา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการวิจัยพบว่าการปฏิบัติตามหลักอิทธิบาท 4 ในการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนพระบรมธาตุพิทักษ์วิทยา อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านฉันทะ ความพอใจรักใคร่ ด้านวิริยะ ความเพียรพยายาม ด้านจิตตะ การเอาใจใส่ฝักใฝ่ ด้านวิมังสา มีปัญหาพิจารณาไคร่ครวญหาเหตุผล อยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการเปรียบเทียบการนำหลักอิทธิบาท 4 ในการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนพระบรมธาตุพิทักษ์วิทยา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอายุ เกรดเฉลี่ย ชั้นปี และวัดที่จำพรรษาต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

สรุป

ที่ว่าการอำเภอ ซึ่งถือว่าเป็นองค์กรที่มีหน้าที่คอยดูแลความทุกข์และความสุขของประชาชน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอ จะต้องมีหลักปฏิบัติไปในทางที่ถูกต้องเพื่อทำให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน และการดำรงชีวิต เป็นแบบอย่างที่ดีต่อสายตาประชาชน ในปัจจุบันมีปัญหาอยู่มากมายในที่ว่าการอำเภอที่ทำให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ขาดแรงจูงใจใฝ่ผลสัมฤทธิ์ ตั้งแต่สวัสดิการ งบประมาณในการปฏิบัติหน้าที่ ความก้าวหน้าในชีวิต และมีข้าราชการบางกลุ่มที่ไม่ค่อยพอใจ และไม่มีความรักในภารกิจที่ได้รับมอบหมายทำให้ ขาดความเพียรพยายามในการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงขาดความใส่ใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ นี่เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ส่วนนี้ไม่ประสบผลสำเร็จในหน้าที่การงาน และในฐานะที่ประเทศไทยเป็นเมืองพุทธ จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการนำหลักธรรม คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวในการปฏิบัติงานให้ไปสู่ความสำเร็จในชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งธรรมที่องค์สัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ว่า ถ้าใครปฏิบัติก็จะประสบความสำเร็จหลักธรรมนั้นก็คือ “หลักอิทธิบาท 4” หรือ “หลักอิทธิบาทธรรม” ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อผลสำเร็จในหน้าที่การงาน

การนำหลักธรรมที่จะนำมาซึ่งความสำเร็จในการทำงาน ตามคำสอนของพระพุทธองค์คือหลักธรรมที่เน้นถึงความพร้อมด้วยความสำเร็จสมประสงค์ “อิทธิบาท” ซึ่งเป็นหลักแห่งความสำเร็จอันประกอบด้วยหลักปฏิบัติ 4 ประการ ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา โดยสรุปของอิทธิบาท 4 คือ การรักงาน สู้งาน ใส่ใจในงานและการทำงานด้วยปัญญา ดังนั้นการปฏิบัติงานที่ดีต้องมีหลักธรรมเป็นพื้นฐานและต้องมีหลักธรรมที่ใช้พัฒนาจิตใจเพื่อความก้าวหน้าในการทำงาน

ซึ่งผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอลานสกา อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าโดยรวมทั้ง 4 ด้าน มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับ

ตามค่าเฉลี่ย พบว่า ด้านฉันทะ ความพอใจในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านวิมังสา การใช้ปัญญาพิจารณาหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน ส่วนด้านวิริยะ ความเพียรในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และรายได้ต่อเดือน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้บริหารจะต้องรักษาเกณฑ์มาตรฐานนี้ไว้ และจะต้องพัฒนาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป อันจะสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอแลนสกาอำเภอแลนสกา จังหวัดนครศรีธรรมราชได้ดียิ่งขึ้น และยังสามารถนำผลที่พบจากการวิจัยในครั้งนี้ นำไปใช้ส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอแลนสกาอำเภอแลนสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ให้ดีขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัย พบว่า การนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอแลนสกา อำเภอแลนสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอแลนสกา ควรรักษามาตรฐานในระดับนี้ไว้ และส่งเสริมให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอแลนสกา มีการนำหลักอิทธิบาทธรรมมาใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์มากที่สุด จนเกิดการเอาเป็นตัวอย่างนำมาซึ่งการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมกับการมีหลักธรรมควบคู่กับการทำงานจนเกิดการใช้ในระดับมากที่สุดต่อไป

ด้านฉันทะ ความพอใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากผลการวิจัยอยู่ในระดับมาก จึงควรรักษามาตรฐานในระดับนี้ไว้ และส่งเสริมให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอแลนสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้รับการยอมรับในการปฏิบัติงานโดยให้ความรัก ความพอใจในงานที่ทำให้ความสำคัญกับงานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้เกิดการนำไปใช้ในระดับมากที่สุด

ด้านวิริยะ ความเพียรในการปฏิบัติงาน เนื่องจากผลการวิจัยอยู่ในระดับมาก จึงควรรักษามาตรฐานในระดับนี้ไว้และส่งเสริมให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอแลนสกาจังหวัดนครศรีธรรมราช มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน มีความเสียสละเวลาส่วนตัว เพื่อความสำเร็จของงาน มีความพยายามในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดโอกาสในการเรียนรู้เกี่ยวกับงานจนมีการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านจิตตะ การเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน เนื่องจากผลการวิจัยอยู่ในระดับมาก จึงควรรักษามาตรฐานระดับนี้ไว้ และส่งเสริมให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอแลนสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความเอาใจใส่ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อนข้าราชการ

และเจ้าหน้าที่ ให้ความสนใจและใส่ใจกับงานที่ได้รับมอบหมาย มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์มากที่สุด

ด้านวิมังสา การใช้ปัญญาพิจารณาหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน เนื่องจากผลการวิจัยอยู่ในระดับมาก จึงควรรักษามาตรฐานในระดับนี้ไว้ และส่งเสริมให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอแลนสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงพัฒนางานที่ทำเป็นประจำ พิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ คิดค้นวิธีการใหม่ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาและนำหลักอิทธิบาทธรรมมาใช้มากที่สุด

2 ข้อเสนอเพื่อการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอแลนสกา อำเภอแลนสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรศึกษาเรื่อง การนำหลักวิริยะ (ความเพียรในการปฏิบัติงาน) ไปใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอแลนสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. ควรศึกษาเรื่อง การนำหลักจิตตะ (การเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน) ไปใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอแลนสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. ควรศึกษาเรื่อง การนำหลักวิมังสา (การใช้ปัญญาพิจารณาหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) ไปใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอแลนสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

เอกสารอ้างอิง

- นิพนธ์ โอภาษี. (2557). การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยถั่วเหนือ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์. ใน *วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2538). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม*. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พูนสุข ภูสุข. (2555). ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของข้าราชการฝ่ายอัยการสำนักงานอัยการคดีเยาวชนและครอบครัวจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

ใน วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สงศรี ชมภูวงศ์. (2554). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครศรีธรรมราช: วีพีเอส.

พระเทพดิลก (ระแบบ ฐิตญาโณ). (2548). นิเทศธรรม. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ลักษณ์.

พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงคล). (2548). หลักธรรมสู่ความสำเร็จและสันติสุข. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊ค.